

Landinrichtingsproject Peize

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

17 februari 2005 / rapportnummer 1488-55

commissie voor de milieueffectrapportage

Gedeputeerde Staten van Drenthe
Productgroep Landelijk Gebied
Postbus 122
9400 AC ASSEN

uw kenmerk
60/6.2/2004011854

uw brief
13 december 2005

ons kenmerk
1488-56/Be/gl/aa

onderwerp
Advies voor richtlijnen voor het MER
Landinrichting Peize

doorkiesnummer
(030) 234 76 06

Utrecht,
17 februari 2005

Geacht College,

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over Landinrichting Peize. Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag de vastgestelde richtlijnen krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,

dr. ir. G. Blom
Voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Landinrichting Peize

Postadres Postbus 2345
3500 GH UTRECHT
Bezoekadres Arthur van Schendelstraat 800
Utrecht

telefoon (030) 234 76 66
telefax (030) 233 12 95
e-mail mer@eia.nl
website www.commissiemer.nl

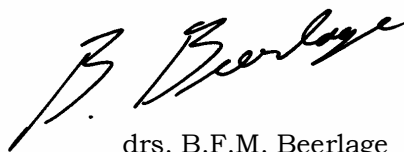
Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Landinrichting Peize

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieueffectrapport over Landinrichting Peize,

uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van Drenthe door de Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze

de werkgroep m.e.r.
Landinrichting Peize,

de secretaris

drs. B.F.M. Beerlage

de voorzitter

dr.ir. G. Blom

Utrecht, 17 februari 2005

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
2. HOOFDPUNTEN.....	2
3. DOELEN, BELEID EN BESLUITVORMING.....	2
3.1 Doelen	2
3.2 Beleid.....	3
3.3 Besluitvorming	3
4. ALTERNATIEVEN	3
4.1 Alternatiefontwikkeling en meest milieuvriendelijk alternatief.....	3
4.2 Referentie	5
5. EFFECTEN	5
5.1 Algemeen	5
5.2 Water en bodem.....	5
5.3 Natuur.....	6
5.4 Overige punten	7
6. OVERIG HOOFDSTUKKEN VAN HET MER	8

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 13 december 2004 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in de Staatscourant nr. 242 d.d. 15 december 2004
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen
5. Gebiedsbescherming en soortenbescherming

1. INLEIDING

Binnen het Landinrichtingsproject Peize gelegen in de gemeente Noordenveld en gemeente Tynaarlo worden maatregelen beoogd op het gebied van landbouw, natuur en waterberging. Voor dit gebied wordt een Raamplan opgesteld door de hiervoor ingestelde landinrichtingscommissie. De uitvoering zal daarna in modules plaatsvinden. De provincie Drenthe is bevoegd gezag voor dit besluit. Aangezien voorzien wordt dat meer dan 500 hectare van functie wijzigt, wordt de procedure van de milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen.

Daarnaast wordt er waterberging voorzien in het aangrenzende Landinrichtingsgebied Roden-Norg, gemeente Noordenveld. Het op te stellen milieueffectrapport (MER) dient tevens voor het nieuwe bestemmingsplan buitengebied waarvoor de gemeenteraad van Noordenveld bevoegd gezag is.

De initiatiefnemer van de startnotitie is Gedeputeerde Staten van Drenthe. Voor het MER zullen de landinrichtingscommissie Peize en het waterschap Noorderzijlvest de initiatiefnemer zijn.

Bij brief van 13 december 2004 is de Commissie voor de milieueffectrapportage in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport¹. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in Staatscourant 242 van 15 december 2004². De Commissie bouwt in haar advies voort op de startnotitie. Dat wil zeggen dat dit advies niet zelfstandig leesbaar is, maar in combinatie met de startnotitie moet worden gelezen.

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. Het doel van het advies is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. In dit advies verwijst de Commissie naar een reactie wanneer deze naar haar oordeel:

- informatie bevat die in het MER opgenomen moet worden of die nader onderzocht moet worden, zoals informatie over specifieke lokale milieuomstandigheden;
- belangrijke vragen en discussiepunten naar voren brengt, bijvoorbeeld over te onderzoeken alternatieven.

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.

⁴ Bijlage 4 geeft hiervan een lijst.

2. HOOFDPUNTEN

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als deze informatie ontbreekt:

Waterhuishouding

Ingrepen (inrichting en beheer) in de waterhuishouding in het plangebied vormen het belangrijkste middel om de doelen te bereiken. Een gedegen beschrijving en onderbouwing van de waterkwaliteit en -kwantiteit bij ingrepen in de verschillende alternatieven is essentieel. Geef daarbij aan wat de minimale en maximale omvang en periodiciteit van de verwachte waterberging zal zijn en geef de waterhuishoudkundige effecten.

Natuur

De gevolgen van de keuzes in de waterhuishouding voor de aanwezige natuur én de natuurpotenties moeten in het MER worden aangegeven. Geef daarbij de (on)zekerheden aan over het behalen van de natuurdoelen.

Alternatiefontwikkeling en meest milieuvriendelijke alternatief (mma)

De waterhuishouding (peilen en kwaliteit) is sturend voor de alternatiefontwikkeling. De gevolgde ontwerpstappen en de gemaakte keuzes voor met name de totstandkoming van het mma moeten navolgbaar en onderbouwd in het MER worden gepresenteerd.

Samenvatting

Het MER dient voorts een samenvatting te bevatten die duidelijk is voor burgers en geschikt is voor de bestuurlijke besluitvorming.

3. DOELEN, BELEID EN BESLUITVORMING

3.1 Doelen

Concretiseer in het MER de verschillende doelen voor waterberging, natuur en landbouw. De doelen moeten zodanig worden beschreven, dat de alternatieven beoordeeld kunnen worden op hun doelbereik.

Geef inzicht in de (piek)bergingsbehoefte en kwantificeer de doelen voor de waterberging naar frequentie, tijdstippen en volume. Motiveer de noodzaak voor waterberging in het grotere watersysteem (op het niveau van het boezemgebied)⁵. Geef aan welke alternatieve mogelijkheden er zijn, de eventuele splitsing in locaties voor frequente en incidentele berging en waarom de voorkeur uitgaat naar deze locaties. Motiveer de keuze voor de functiecombinatie met natuur.

⁵ Maak daarbij bijvoorbeeld gebruik van de kennis uit HoWa studie, Stuurgroep Water 2000+, project Hoog Water, 2001.

Beschrijf de gewenste natuurdoelen in het MER en benoem de abiotische voorwaarden die nodig zijn om deze doelen te bereiken. Ga daarbij in op de bodemgesteldheid en het watersysteem.

3.2 Beleid

Het voornemen is gebaseerd op het provinciale omgevingsbeleid. Geef in het MER aan welke ruimtelijke beperkingen het provinciale beleid en ander relevante beleid en besluiten oplevert voor de voorgenomen activiteit in de verschillende (deel)gebieden. In de startnotitie is kort aangegeven welke gebieden in (de omgeving van) het plangebied liggen, die op grond van milieuaspecten een speciale status in het beleid hebben of krijgen (bijvoorbeeld het Leekstermeer, milieubeschermingsgebied, hydrologisch aandachtsgebied). De consequenties hiervan voor de ontwikkeling van alternatieven moeten in het MER worden aangegeven.

3.3 Besluitvorming

In het MER moet worden beschreven volgens welk tijdpad de besluitvorming plaats vindt en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken. Tot slot moeten de besluiten worden aangegeven die in een later stadium nog moeten worden genomen om de voorgenomen activiteit te realiseren.

4. **ALTERNATIEVEN**

4.1 Alternatiefontwikkeling en meest milieuvriendelijk alternatief

In de startnotitie en tijdens het locatiebezoek van de Commissie is aangegeven dat frequente berging de voorkeur boven incidentele berging heeft maar dat andere planalternatieven ook nog overwogen worden.

De onzekerheden over het eindresultaat met betrekking tot de natuurdoelen en over de omvang en periodiciteit van de berging vereisen een behoorlijke mate van flexibiliteit, fasering en inventiviteit die lastig in een of enkele vooraf bepaalde ruimtelijke alternatieven gevangen kunnen worden. De te onderzoeken alternatieven zullen daarom tijdens het MER- en planuitwerkingsproces ontwikkeld moeten worden op basis van keuzen over cruciale bouwstenen met betrekking tot de waterhuishouding, de mogelijke effecten ervan op de natuurdoelen en de speelruimte die geboden wordt ten aanzien van omvang en tijdstip van de ingrepen.

Geef in het MER aan in hoeverre de doelstellingen al dan niet met elkaar verenigbaar zijn en geef aan welke (deel)gebieden het meest geschikt zijn om deze doelen te realiseren. Dit vormt de basis voor de planalternatieven.

Bepalend voor de mate waarin de doelstellingen (landbouw, verschillende soorten natuur, bergingscapaciteit (veiligheid), recreatie e.d.) worden behaald, is de wijze waarop de grond- en oppervlaktewaterhuishouding ingericht en beheerd zal gaan worden. Daarbij moet rekening gehouden worden met de

(toekomstige) waterkwantiteit en -kwaliteit binnen en buiten het plangebied én met de effecten daarvan op de nagestreefde natuurdoelen^{6, 7}.

Daarop gebaseerd zijn er volgens de Commissie enkele verschillende ingrepen denkbaar waarmee de waterbergingsopgave gerealiseerd kan worden en waarbij de effecten vooral verschillen in de realisatie van natuurdoelen.

1. Instelling waterpeilen. In het voornemen staat dat het plangebied onder het regiem van het huidige boezempeil gebracht wordt. Denkbaar is echter dat (in delen van het gebied) hogere peilen gehandhaafd worden, bijvoorbeeld om de natuurdoelen mogelijk te maken⁸. Dit gaat weer ten koste van de bergingscapaciteit van het betreffende gebied. Onderzoek, gericht op een optimalisering van deze twee doelen, moet de keuzes voor het peilregiem duidelijk maken.
2. Ingrepen in de hoofdstructuur van watergangen, aan- en afvoerroutes. De beperkte kwaliteit van het te bergen water, en hoe dit bergingswater in ruimte en tijd wordt ingezet is hierbij belangrijk. Het bepaalt in grote mate de natuurpotenties. Onderzocht zou kunnen worden of scheiding van verschillende kwaliteiten zinvol en nodig is, waarmee gestuurd kan worden in het beïnvloeden van bestaande waarden en het inzetten op verschillende (nieuwe) natuurdoelen⁹.

Met deze ingrepen zijn verschillende alternatieven te 'bouwen'. Te denken valt aan een uniform alternatief waarin frequente berging integraal wordt toegepast, en aan een gedifferentieerd alternatief, met naast frequente berging ook incidentele berging in bemaalde gebieden (landbouw) en in hogere peilvakken (natuur).

Wanneer de bergingsdoelen behaald kunnen worden met incidentele berging in combinatie met het uitbouwen van de huidige natuurtypen kan dit ook als volwaardig alternatief beschreven en beoordeeld worden.

Geef bij de beschrijving van alternatieven de onderbouwing die heeft geleid tot de positionering van de verschillende activiteiten ten opzichte van elkaar in het gebied. Geef daarbij aan welke maatregelen worden genomen om de doelen te realiseren zoals het omleggen, dempen, aanbrengen of afkoppelen van watergangen, peilverhogingen of -verlagingen en inundaties.

⁶ Zie Bijlage 4, no 8, inspraakreactie Milieufederatie Drenthe. Hierin worden knelpunten benoemd over de waterkwantiteit en -kwaliteit met betrekking tot het behalen van de gewenste natuurdoelen.

⁷ De toekomstige waterkwaliteit in het plangebied is mede afhankelijk van de kwaliteit van het water dat binnenkomt uit de bovenstroomse gebieden. Denkbaar is, dat in de toekomst, door afname en extensivering van de landbouw in de stroomgebieden van de bovenlopen (bijvoorbeeld rond de Eekhoornsche Loop en Oosterloop), de waterkwaliteit optimaal wordt voor uitbreiding van de huidige natuurplannen. Eventueel kan een gevoeligheidsanalyse gebruikt worden of, en in hoeverre, nu gekozen oplossingen toekomstige ontwikkelingen (m.b.t. natuurdoelen, peilbeheer e.d.) in het huidige plangebied beïnvloeden.

⁸ Bijvoorbeeld een hoger peil in het Eelderdiep ter realisatie van b.v. doorstrooimoerassen zoals aangegeven in de notitie Wensen voor Natuur en Water in de Peizer- & Eeldermeden van Natuurmonumenten, 17 maart 2004.

⁹ Hierbij valt te denken aan:

- Eelderdiep schoon houden en geen extra landbouwwater doorvoeren, door de Masloot niet om te leggen. Inrichting afstemmen op grondwaterafhankelijke natuur met incidentele schone inundatie (Natuurdoelen: range blauwgraslanden en veldrushooilanden tot dotterbloemhooilanden en elzenbroek). Een harde scheiding tussen frequente en incidentele inundatie is dan mogelijk niet noodzakelijk.

- Peizerdiep afstemmen op dynamiek door hier blijvend (o.a. via Masloot) landbouwwater te concentreren. Inrichting inzetten op ruimte geven aan dynamiek met bijbehorende natuur (natuurdoelen: zeggerietmoeras, vogelkers-essenbos, schietwilgen).

Verder verdient het aanbeveling om onderscheid te maken tussen activiteiten die plaatsvinden in de realisatiefase (inrichting/aanleg) en de gebruiksfase (gebruik en beheer).

Het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) zal gaandeweg het werk- en onderzoeksproces ontwikkeld moeten worden en zich dienen te richten op een waterhuishoudingssysteem die, rekening houdend met de autonome ontwikkeling, onzekerheden en fasering, maximale natuurwinst bij voldoende bergingscapaciteit garandeert.

4.2 Referentie

Gebruik de huidige situatie in het plan- en studiegebied als referentie om de positieve en negatieve effecten van het voornemen te kunnen bepalen, waarbij wel rekening moet worden gehouden met de woningbouw in Ter Borch¹⁰.

5. **EFFECTEN**

5.1 Algemeen

Het studiegebied wordt bepaald door de reikwijdte van de milieueffecten van de voorgenomen ingrepen. Daar waar de milieueffecten verder gaan dan het directe plangebied zal het studiegebied ook navenant groter moeten zijn. Wanneer externe factoren een relevante invloed op het plangebied hebben, dient deze invloed (en eventuele trends daarin) voldoende gedetailleerd gekwantificeerd te worden om als input te worden meegenomen in de effectvoorspellingen. Hiervoor is eventueel een uitbreiding van het studiegebied noodzakelijk.

Geef van de ontwikkelde alternatieven aan in welke mate de doelen worden bereikt en beschrijf daarbij hoe de verschillende doelen elkaar beïnvloeden. Bijvoorbeeld in hoeverre de doelen voor waterberging een verschuiving van natuurdoelen geeft. Voor onderlinge vergelijking moeten de milieueffecten van de alternatieven volgens dezelfde methode en met hetzelfde detailniveau worden beschreven.

5.2 Water en bodem

Waterberging

Toon middels hydraulische berekeningen aan in hoeverre de doelen worden gehaald (berging en inundatie). Geef aan hoe groot het bergend vermogen is en wat de behoefte aan incidenteel te gebruiken bergingspolders zal zijn.

Geef aan wat de effecten zijn (peilen, debieten) op het bekensysteem van de Eelder- en Peizermaden en op de boezem.

¹⁰ De Commissie heeft eerder geconstateerd dat de ontwikkeling van Ter Borch (annex Kranenburg-Zuid en het transferium) in principe negatieve effecten op de ontwikkeling van de EHS is de Peizer- en Eelder- en Peizermaden heeft, die kunnen worden aangeduid als: beïnvloeding van de waterhuishouding van de huidige en met name de te ontwikkelen natte natuur; en verstoring door licht en geluid van de actuele en potentiële faunistische waarden. (Advies m.e.r.-beoordeling Ter Borch (stadsproject), Commissie-m.e.r., 1 juli 2003, kenmerk 1355-41).

Grondwater

Beschrijf het grondwatersysteem middels een grondwatersysteemanalyse. Breng met grondwatermodelberekeningen de effecten van de veranderingen in waterpeilen op de grondwaterstanden in het gebied en de omgeving in beeld. Beschrijf ook de effecten op de kwel in en om de bergingsgebieden. Geef ook eventuele verdrogingseffecten weer waar aanpassingen voor de landbouw plaatsvinden. Geef aan wat de effecten van de veranderingen in grondwaterstanden zijn op de natuurwaarden, het landbouwkundig gebruik en op stedelijk gebied (o.a. Ter Borch)¹¹.

Waterkwaliteit

Geef in het MER aan voor welke (deel)gebieden de waterkwaliteit toe- of afneemt als gevolg van de herinrichting. Geef daarbij aan wat de herkomst en de te verwachte kwaliteit (slibdepositie, overstort uit stedelijk gebied, landbouw) van het bergingswater zal zijn en wat de effecten van eventuele vervuilingen van (piek)berging zullen zijn.

Geef aan wat de effecten van de aanvoer van voedingsstoffen of toxische stoffen op de natuur zijn, bijvoorbeeld van slib of door het vrijkomen van in de bodem opgeslagen eutrofiërende of giftige stoffen.

5.3 Natuur

Presenteer in het MER de natuurwaarden die nu voorkomen in het studiegebied. Ga hierbij specifiek in op het Vogelrichtlijngebied Leekstermeer. Besteed aandacht aan de bijzondere natuurwaarden, zoals overwinterings-, slaap- en foerageergebieden voor vogels. Beschrijf naast de negatieve gevolgen voor natuur ook de positieve gevolgen voor natuur.

Gebiedsbescherming

Door de landinrichting kunnen effecten op het Vogelrichtlijngebied Leekstermeer optreden. Er dient een passende beoordeling te worden gemaakt. Deze kan onderdeel zijn van het MER. Beschrijf dan de gevolgen, die kunnen optreden voor te behouden natuurwaarden binnen en in de nabijheid van deze gebieden, en stel vast of deze gevolgen significant kunnen zijn.

Bijlage 5A geeft informatie over de inhoud van de beschermingsformules en hoe daarmee in het MER kan worden omgegaan.

Geef in het MER aan of de ingrepen kunnen resulteren in onomkeerbare effecten waardoor de ontwikkelingsmogelijkheden van flora en fauna in natuurgebieden verloren gaan. Ga tevens in op de nieuwe Natuurbeschermingswet en zijn vereisten (o.a. het vergunningenstelsel), die op 1 mei 2005 in werking zal treden.

Soortbescherming

Het MER kan volstaan met het aangeven van de gevolgen voor de *doelsoorten* van het natuurbeleid, of een gemotiveerde selectie van de belangrijkste voorkomende doelsoorten¹².

Wanneer het MER ook gaat dienen als onderbouwing voor de ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet, dan moet een uitgebreidere

¹¹ Zie ook bijlage 4, no 1, inspraakreactie gemeente Tynaarlo over Ter Borch.

¹² In het Handboek Natuurdoeltypen, LNV 2001 staan alle doelsoorten. **Bijlage 5B** geeft aan hoe de gevolgen kunnen worden beschreven.

beschrijving van de aanwezige waarden gegeven worden. Bijlage 5B geeft een uitwerking op beide punten.

5.4 Overige punten

Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Geef een beschrijving van de verschillende landschapstypen en cultuurhistorische waarden in het gebied en geef dit weer op kaart. Ga hierbij in de ontstaansgeschiedenis en het vroegere en huidige gebruik van het gebied.

Geef in het MER aan wat de verwachte effecten op het landschap zullen zijn¹³. Ingegaan moet worden op de veranderingen van het landschapsbeeld en –typen. Visualiseer voor de bewoners en omwonenden van het gebied deze veranderingen. Geef daarbij aan hoe dit plan landschappelijk aansluit op de aanwezige en geplande bebouwing. Geef ook de eventuele effecten van landbouwoptimalisaties op het landschap.

Het gebied kent een groot aantal archeologische en aardkundige waarden¹⁴. In het MER dient op basis van een inventariserend onderzoek naar de archeologische verwachtingswaarde beschreven te worden welke archeologische waarden in het gebied aanwezig zijn, en op welke wijze er in de planrealisatie mee wordt omgegaan.

Woon en leefomgeving

Geef in het MER aan welke hinderlijke effecten de inrichting van het waterbergingsgebied mogelijk kan hebben op de woon- en leefomgeving. Te denken valt aan overlast van muggen¹⁵ en geuroverlast¹⁶. Hierover kan onrust ontstaan, vooral bij het ontbreken van informatie. Geef voldoende helder de feiten aan en beschrijf zondig de oplossingen die hiervoor als randvoorwaarden in het plan opgenomen zijn.

¹³ Aandacht moet worden besteed aan de afremming van veenoxidatie tegenover het vervagen van het historische slagenlandschap.

¹⁴ Zie bijlage 4, inspraakreactie ROB.

¹⁵ Overlast van muggen wordt voornamelijk veroorzaakt door stilstaand water in eutrofe verstoorde systemen. Factoren als water- en bodemkwaliteit, inundatiepeil, -frequentie, -periode en -duur, alsmede geomorfologie en situering zijn bepalend voor de kans op muggenoverlast. Bij grote waarschijnlijkheid van optreden is een droge bufferzone van enkele honderden meters gewenst. Als hoofdlijn in het beschrijven en voorkomen van muggenoverlast kan de brochure 'Muggen en Knutten' (Vooroordelen en misverstanden, waar- en onwaarheden, voorkomen en voorkómen. RIZA Lelystad, 2002) alsmede het daarin aangegeven achterliggend onderzoek worden gebruikt.

¹⁶ Een vergelijkbare situatie bestaat wat betreft overlast door geur. Dit kan worden veroorzaakt door uit de bodem tredend methaan of waterstofsulfide of rottend plantenmateriaal. Ook dit is afhankelijk van water- en bodemkwaliteit en vooral inundatieduur. Inundatie van voormalige bouw- en graslanden kan leiden tot optreden van stank, vooral wanneer bij langduriger inundaties zuurstofloze omstandigheden ontstaan.

6. OVERIG HOOFDSTUKKEN VAN HET MER

Voor de onderdelen “vergelijking van alternatieven”, “leemten in informatie”, “evaluatieprogramma” en “samenvatting van het MER” heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Land-
inrichting Peize

(bijlagen 1 t/m 5)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 13 december 2004 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

	Commissie voor de milieu-effectrapportage	
ingekomen :	16 DEC. 2004	
nummer		
dossier	1488 - 1	
kopie naar :	Be gl	
Aan:	de Commissie voor de milieueffectrapportage Postbus 2345 3500 GH UTRECHT	Provinciebus Westerbrink 1 Assen Postbus 122 9400 AC Assen Telefoon (0592) 36 55 55 Telefax (0592) 36 57 77

VERZONDEN 14 DEC. 2004

Assen, 13 december 2004
Ons kenmerk 50/6.2/2004011854
Behandeld door mevrouw G. Pothof (0592) 36 53 54
Onderwerp: Bekendmaking startnotitie herinrichting Peize

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u zes exemplaren van de startnotitie en de bekendmaking inzake het op te stellen Milieueffectrapport ten behoeve van het landinrichtingsproject Peize.

Wij verwijzen korthedshalve naar de inhoud van deze stukken.

Wij zullen ervoor zorg dragen dat de eventuele inspraakreacties zo spoedig mogelijk aan u worden doorgezonden ten behoeve van het door u op te stellen advies inzake de richtlijnen. Wij gaan ervan uit dat u dit advies voor 17 februari 2005 kunt uitbrengen.

Hoogachtend,
gedeputeerde staten van Drenthe,

 , secretaris

 , voorzitter

Bijlage(n):
jh/coll.

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de startnotitie in Staatscourant nr. 242 d.d. 15 december 2004

Bekendmaking

Milieueffectrapport (MER) voor de landinrichting Peize; bekendmaking startnotitie

De Landinrichtingscommissie voor de herinrichting Peize heeft het voornemen een Raamplan landinrichting voor het gebied rond Peize te maken.

Raamplan landinrichting

Het Raamplan landinrichting Peize beschrijft onder andere:

- de bestaande toestand van het gebied;
- de maatregelen op het gebied van de verkaveling, natuur en waterberging.

Te zijner tijd wordt dit Raamplan landinrichting Peize goedgekeurd door gedeputeerde staten. Het Raamplan wordt uitgevoerd in modules van vier jaar, die worden vastgesteld op basis van artikel 81 van de Landinrichtingswet.

Voor dat gedeputeerde staten het Raamplan landinrichting kunnen goedkeuren moet er een MER worden opgesteld. Dit is noodzakelijk omdat in het kader van de herinrichting Peize de functiecombinatie waterberging/ecologische hoofdstructuur (EHS) wordt meegenomen. Het betreft een gebied van meer dan 500 ha, zodat het wettelijk verplicht is voor het project een MER op te stellen. In een MER worden de effecten van de voorgenomen werkzaamheden op het milieu beschreven.

De te realiseren waterberging/EHS ligt niet alleen in de herinrichting Peize, maar ook in de ten westen daarvan gelegen herinrichting Roden-Norg. Dit project is al een aantal jaren in uitvoering. Ten behoeve van dit landinrichtingsproject kan geen afzonderlijk MER meer worden opgesteld. Het op te stellen MER heeft daarom ook betrekking op de waterberging/EHS in de herinrichting Roden-Norg.

De procedure voor de Milieueffectrapportage

De wettelijke procedure voor het opstellen van een MER begint met de bekendmaking van de startnotitie. Deze is gemaakt door de provincie Drenthe. De startnotitie geeft globaal aan wat in het op te stellen Raamplan landinrichting komt te staan en beschrijft globaal de gevolgen voor het milieu. De startnotitie dient als basis voor de op te stellen richtlijnen. Die richtlijnen geven aan wat in het MER onderzocht moet worden. Gedeputeerde staten stelt de richtlijnen op en vervolgens vast.

Op dit moment wordt eenieder in de gelegenheid gesteld ideeën in te brengen over de op te stellen richtlijnen; hiervoor ligt de startnotitie ter inzage.

Na het vaststellen van de richtlijnen worden de effecten van de herinrichting Peize op het milieu door de Landinrichtingscommissie en het waterschap Noorderzijlvest onderzocht. De effecten worden weergegeven in het MER. Het MER wordt gebruikt voor het opstellen van het voorontwerp-Raamplan landinrichting Peize. Te zijner tijd worden zowel het MER als het voorontwerp-Raamplan ter visie gelegd door de Landinrichtingscommissie en is er een mogelijkheid voor inspraak. Daarna stelt de Landinrichtingscommissie het ontwerp-Raamplan vast en stuurt dit naar gedeputeerde staten. Vervolgens keuren gedeputeerde staten het Raamplan landinrichting Peize goed en begint de uitvoering.

Terinzagelegging

De startnotitie ligt gedurende vier weken van 16 december 2004 tot en met woensdag 12 januari 2005 ter inzage:

- bij de gemeenten Noordenveld en Tynaarlo;
- bij het waterschap Noorderzijlvest;
- bij de provincie Drenthe.

In verband met de feestdagen is het provinciehuis van 27 december 2004 tot en met 31 december 2004 gesloten.

Reacties kunnen uiterlijk tot en met 12 januari 2005 worden ingediend bij gedeputeerde staten van Drenthe, Productgroep Landelijk Gebied, Postbus 122, 9400 AC Assen. Reacties mogen ook per e-mail ingediend worden. Ze kunnen worden gemaild naar G.Pothof@drenthe.nl.

Voor eventuele inlichtingen kunt u contact opnemen met de Productgroep Landelijk Gebied van de provincie Drenthe, mevrouw G. Pothof, telefoonnummer (0592) 36 53 54 of mevrouw M. van Es, telefoonnummer (0592) 36 59 25.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Gedeputeerde Staten van Drenthe

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van Drenthe

Besluit: Landinrichtingsplan en bestemmingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C09.2 en C10.1

Activiteit: waterberging in combinatie met natuurontwikkeling en landbouw-optimalisaties.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 15 december 2004

richtlijnenadvies uitgebracht: 17 februari 2005

Bijzonderheden:

Binnen het Landinrichtingsproject Peize gelegen in de gemeente Noordenveld en gemeente Tynaarlo worden maatregelen beoogd op het gebied van landbouw, natuur en waterberging. Voor dit gebied wordt een Raamplan opgesteld door de hiervoor ingestelde landinrichtingscommissie. De uitvoering zal daarna in modules plaatsvinden. De provincie Drenthe is bevoegd gezag voor dit besluit. Aangezien voorzien wordt dat meer dan 500 hectare van functie wijzigt, wordt de procedure van de milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen.

Daarnaast wordt er waterberging voorzien in het aangrenzende Landinrichtingsgebied Roden-Norg, gemeente Noordenveld. Het op te stellen milieueffectrapport (MER) dient tevens voor het nieuwe bestemmingsplan buitengebied waarvoor de gemeenteraad van Noordenveld bevoegd gezag is.

De initiatiefnemer van de startnotitie is Gedeputeerde Staten van Drenthe. Voor het MER zullen de landinrichtingscommissie Peize en het waterschap Noorderzijlvest de initiatiefnemer zijn.

Ingrepen (inrichting en beheer) in de waterhuishouding in het plangebied vormen het belangrijkste middel om de doelen te bereiken. Een gedegen beschrijving en onderbouwing in kwalitatieve en kwantitatieve zin van deze ingrepen in verschillende alternatieven is essentieel. Daarbij zijn de minimale en maximale omvang en periodiciteit van de verwachte waterberging belangrijk voor de verwachte waterhuishoudkundige effecten. De keuzes in de waterhuishouding bepalen in grote mate de effecten op de aanwezige natuur én de natuurpotenties.

Samenstelling van de werkgroep:

dr.ir. G. Blom (voorzitter)

drs. ir. B.A.H.V. Brorens

ir. W.H.A.M. Keijsers

drs. K. Wardenaar

Secretaris van de werkgroep:

drs. B.F.M. Beerlage

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	20050105	Gemeente Tynaarlo	Tynaarlo	20050112
2.	20050107	Waterschap Noorderzijlvest	Groningen	20050112
3.	20050108	J.L. Willems	Roderwolde	20050117
4.	20050110	P. Koelewijn	Eelderwolde	20050117
5.	2005---	familie Klooster	Peize	20050117
6.	20050111	Gemeente Noordenveld	Roden	20050117
7.	20050112	Rijksdienst voor het Oudheidkun- dig Bodemonderzoek	Amersfoort	20050117
8.	20050112	Milieufederatie Drenthe	Assen	20050117
9.	20050110	Mts. Buist-Bosma-Zuidersma	Nietap	20050117

BIJLAGE 5A GEBIEDSBESCHERMING

Gebiedsbescherming op grond van Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn¹⁷

Indien er sprake is van externe werking/licging in Habitat- of Vogelrichtlijn-gebied Leekstermeer dan dient informatie voor de volgende stappen in het MER te worden opgenomen.

1. Op grond van welke natuurlijke habitats (bijlage 1 van de Habitatrichtlijn), welke beschermde soorten (bijlage 2 Habitatrichtlijn) of welke vanwege de Vogelrichtlijn beschermde soorten heeft het gebied zich gekwalificeerd als speciale beschermingszone?
2. Welke significante gevolgen met betrekking tot deze habitats en/of soorten kunnen er optreden ten gevolge van de voorgenomen activiteit afzonderlijk of in samenhang met andere plannen of projecten (cumulatie)?

Passende beoordeling Habitatrichtlijn/Vogelrichtlijngebied

3. Indien er sprake kan zijn van significante gevolgen, dan dient er een passende beoordeling uitgevoerd te worden door het bevoegd gezag. Er *kan* gekozen worden voor het uitvoeren van de passende beoordeling in het MER. Daarbij komen de volgende aspecten aan bod:
 - zijn er alternatieve oplossingen (met inbegrip van mitigerende maatregelen), waardoor er geen significante gevolgen voor het beschermde gebied optreden?
 - zijn er dwingende redenen van groot openbaar¹⁸ belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
 - indien het project toch in of nabij een beschermd gebied moet plaatsvinden en mitigerende maatregelen onvoldoende oplossing zullen bieden voor de mogelijke significante gevolgen, welke compenserende maatregelen zullen dan getroffen worden om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

Eisen aan compensatie op grond van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn

1. Geen netto verlies aan waarden wat betreft areaal en kwaliteit (kwantitatieve en kwalitatieve eisen). *Dat wil dus zeggen dat de staat van instandhouding van soorten die binnen de kwaliteitsdefinitie vallen na compensatie gelijk dient te zijn aan de situatie voor de ingreep;*
2. Compensatie dient nabij het getroffen gebied plaats te vinden *(of binnen het ecologische netwerk van de soort)* onder de voorwaarde dat een duurzame situatie ontstaat (nabijheidbeginsel);
3. De algehele samenhang van Natura 2000 dient gewaarborgd te worden (instandhoudingdoelstelling): daarom kan er nooit financieel worden gecompenseerd.
4. Zowel feitelijk, financieel als bestuurlijk: compensatie tijdig regelen. *Omdat gedurende de ingreep de kans op overleven vermindert, dient de compensatie voor de ingreep plaats te vinden.*

¹⁷ Voor een korte toelichting: www.minlnv.nl/natura2000. Voor de gehele tekst en bijlagen zie: www.europa.eu.int/comm/environment/nature/legis.htm

¹⁸ Dwingende reden van groot openbaar belang (art. 6 Habitatrichtlijn) met inbegrip van redenen van sociale of economische aard. Maar in geval van prioritair habitats of prioritair soorten zijn de argumenten beperkt tot die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid, of met voor het milieu wezenlijk gunstige effecten dan wel, na advies van de Europese Commissie, andere dwingende redenen van groot openbaar belang.

Het beginsel dat compensatie nabij het verloren gebied moet worden gerealiseerd **kan** ruimer worden ingevuld. Compensatie moet daar worden gerealiseerd waar het optimaal bijdraagt aan het instandhouden van (een) populatie(s). Het merendeel van de populaties van diersoorten in Nederland leeft in een netwerk van grotere en kleinere gebieden die met elkaar zijn verbonden in een zogenaamde netwerkpopulatie. Dit betekent dat uitbreiding van een klein gebied of verbetering van de ecologische verbindingen tussen de gebieden wel eens meer kan bijdragen aan het doel van compensatie dan uitbreiding van een groter gebied. In het MER kunnen dus meer locatiealternatieven voor compensatie in beschouwing worden genomen.

Aanvullende informatie voor een passende beoordeling op grond van de Vogelrichtlijn (VR)

Algemeen

De aangewezen VR-gebieden en aanwijzingsbesluiten zijn te vinden op de website van het Ministerie van LNV: www.minlnv.nl/thema/groen/natuur. De kaarten (bijlage 2) geven een landelijk overzicht maar zijn niet bruikbaar voor de precieze begrenzing. Deze is wel digitaal beschikbaar (shape-files) bij het Expertisecentrum LNV (0318-822500). VR-gebieden zijn aangewezen op grond van twee hoofdgroepen. *Broedvogels*: het landelijk belang voor soorten die genoemd zijn in Bijlage I van de Vogelrichtlijn (vijf beste broedgebieden gerangschikt naar procentueel aandeel in de landelijke populatiegrootte). *Waternvogels*: trekkende watervogels wanneer zich tenminste 1% van de biogeografische populatie in een gebied ophoudt. Artikel 4, lid 4 verplicht tot het nemen van passende maatregelen ter voorkoming van verslechtering van de leefgebieden van de soorten waarvoor een VR-gebied is aangewezen, de 'kwalificerende soorten'¹⁹. Per VR-gebied zijn voor de vaststelling van de begrenzing daarnaast ook gegevens van 'begrenzingsoorten' meegewogen²⁰, die waarschijnlijk onder hetzelfde beschermingsregime vallen.

Milieugevolgen

Voor elke kwalificerende soort en begrenzingssoort moet worden aangegeven:

- verandering in het aantal paren en/of individuen;
- verandering in het oppervlakte leefgebied, wanneer relevant aangeven per functie (broeden, foerageren, slapen);
- in hoeverre sprake is van *significante gevolgen* tijdens en na de ingreep.

Let op de kwalificerende soorten zijn niet altijd doelsoorten! Maar dienen dus wel in de effectbeschrijving te worden opgenomen.

Het wel of niet optreden van significante gevolgen is dé cruciale discussie bij de beoordeling van milieugevolgen in of nabij VR-gebieden. Dit zijn de effecten die de instandhouding aantasten van de soorten waarvoor een VR-gebied is aangewezen. Het vaststellen en beoordelen daarvan vergt veel kennis van de ecologie van de betreffende soort(en). De volgende toetsonderwerpen bieden daarbij houvast²¹:

- habitatkeus van de betreffende soort(en);
- functie van het gebied voor de betreffende soort(en);
- verstorings- en vluchtafstanden;

¹⁹ Zie nota van Antwoord Vogelrichtlijn, deel 1, Ministerie van Landbouw Natuurbeheer en Visserij, 23-2-2000.

²⁰ Zie nota van Antwoord Vogelrichtlijn, deel 1, Ministerie van Landbouw Natuurbeheer en Visserij, 23-2-2000.

²¹ Aangevuld naar "Wie is er bang voor de Korenwolf? Bestuurlijk juridische Kaderreeks 2003, uitgave Rijkswaterstaat.

- aantallen en zo nauwkeurig mogelijke verspreiding (bijv. broed- en slaapplaatsen);
- wijze van verstoring (bijv. lichthinder op nachttactieve watervogels, grondwater-onttrekking op moerasvogels);
- relatie met andere initiatieven die effect hebben op het gebied (cumulatie).

Om concreet met het begrip significantie te kunnen werken kan, in afwachting van een verdere juridische invulling, de eventuele vermindering van aantal vogels worden weergegeven door bijvoorbeeld een 5-procents-grens; een lagere grens is in de praktijk vaak niet werkbaar. Een afname van het gemiddeld seizoensmaximum van bijvoorbeeld de kleine zwaan ter plekke van >5% van de lokale populatie zou dan kunnen worden beschouwd als significant. Deze benadering is echter onderwerp van discussie. Het is mogelijk dat de verschillende fasen van een plan moeten worden getoetst als de aard van de ingreep een verschillend effect kan hebben.

Elke ingreep dient in combinatie met andere activiteiten (cumulatie) te worden getoetst. Dat geldt ook voor kleine projecten die op zichzelf niet tot significante gevolgen leiden maar door cumulatie wel in significante gevolgen kunnen resulteren. De initiatiefnemer dient wanneer verschillende concrete plannen in/langs een VR-gebied spelen aan te tonen dat ook door cumulatie er geen significante gevolgen aan de orde zijn.

Gebiedsbescherming volgens het Structuurschema Groene Ruimte (SGR) en de Nota *Natuur voor Mensen Mensen voor Natuur*

Indien de EHS wordt beïnvloed door de voorgenomen activiteit of de alternatieven zal duidelijk moeten worden of er sprake is van bruto of netto EHS. Bruto EHS is nog niet begrensd en netto EHS is al wel begrensd. De provincie is verantwoordelijk voor de begrenzing. Op 1 januari 2003 was 10% van de totale Nederlandse EHS nog bruto-EHS.

Richtlijn op grond van netto EHS

1. Welke belangrijke gevolgen kunnen er optreden voor de te behouden kenmerken en waarden binnen en in de nabijheid van dit gebied²²?
2. Zijn er reële alternatieven?
3. Is er sprake van redenen van groot openbaar belang²³ die deze aantasting rechtvaardigt?
4. Indien dat het geval is, welke compensatie wordt dan geboden voor het verloren gaan van de wezenlijke kenmerken en waarden?
5. In het SGR worden richtlijnen gegeven voor compensatie (zie hieronder).

Richtlijn op grond van bruto EHS (niet begrensd)

Is er sprake van onomkeerbare effecten waardoor de ontwikkelingsmogelijkheden van deze nieuwe natuurgebieden wezenlijk worden aangetast?

Eisen aan compensatie op grond van SGR1 en Nota NMMN

²² Wezenlijke kenmerken en waarden moeten per gebied worden gespecificeerd. Daarbij kan het gaan om: bodemopbouw, -structuur en reliëf; de waterhuishouding; natuurlijke processen; de kwaliteit van bodem, water en lucht; sedimentatie en -erosieprocessen; rust, stilte en openheid; de landschapsstructuur en; gebiedsspecifieke plant- en diersoorten.

²³ Redenen van groot openbaar belang; Op basis van een afweging tussen het te beschermen belang en het met het plan of project gemoeide belang wordt al dan niet toestemming verleend. Wordt een plan of project na afweging van belangen toch toegestaan, dan moet voordat het plan of project wordt uitgevoerd een besluit worden genomen over compenserende maatregelen.

1. In beginsel geen netto verlies aan waarden wat betreft areaal en kwaliteit.
2. Compensatie nabij het gebied, onder de voorwaarde dat een duurzame situatie ontstaat.
3. Indien fysieke compensatie onmogelijk is, dan compensatie door realisering van kwalitatief gelijkwaardige waarden.
4. Indien fysieke compensatie of compensatie door realisering van kwalitatief gelijkwaardige waarden door overmacht onmogelijk is, wordt financiële compensatie geboden die ten goede komt aan natuur. Onder overmacht wordt ook verstaan de dreiging van ernstige vertraging van de procedure.
5. Het tijdstip van het besluit over de ingreep is ook het tijdstip waarop helderheid wordt gegeven over aard, wijze en tijdstip van compensatie.
6. Het tijdstip van daadwerkelijke compensatie is gerelateerd aan het tijdstip van ingreep.
7. Een indicatie wanneer de compensatie geregeld is.

Het beginsel dat compensatie nabij het verloren gebied moet worden gerealiseerd **kan** ruimer worden ingevuld. Compensatie moet daar worden gerealiseerd waar het optimaal bijdraagt aan het instandhouden van (een) populatie(s). Het merendeel van de populaties van diersoorten in Nederland leeft in een netwerk van grotere en kleinere gebieden die met elkaar zijn verbonden in een zogenaamde netwerkpopulatie. Dit betekent dat uitbreiding van een klein gebied of verbetering van de ecologische verbindingen tussen de gebieden wel eens meer kan bijdragen aan het doel van compensatie dan uitbreiding van een groter gebied. In het MER kunnen dus meer locatiealternatieven voor compensatie in beschouwing worden genomen.

Aspecten die aan bod moeten komen bij Natuurontwikkeling waaronder Ecologische Verbindingszones (EVZ's) bijvoorbeeld voor compensatie

In geval van te ontwikkelen EVZ dient in het MER beschreven te worden:

1. type (droog/nat), doel en functie van de EVZ (onder andere lokaal/ regionaal belang), verbinding van welke gebieden en beschrijving van de bestaande natuurdoeltypen in de te verbinden gebieden;
2. welke doelsoorten en de ecologische eisen van deze soorten aan de EVZ;
3. lengte, breedte, configuratie van lijnvormige en vlakvormige elementen (steunpunten);
4. knelpunten (barrières) en mitigerende maatregelen om deze op te heffen.

In geval van de mogelijke aanleg van nieuwe natuurgebieden (natuurontwikkeling) dient in het MER beschreven te worden:

1. locatie, omvang en ligging ten opzichte van, en verbinding met omliggende natuurgebieden;
2. te realiseren natuurdoeltype(n);
3. randvoorwaarden voor de realisering van deze natuurdoeltypen zoals benoemd in het Handboek Natuurdoeltypen (LNV, 2001);
4. beoogde functie van het nieuwe natuurgebied voor het voortbestaan van doelsoorten in aangrenzende natuurgebieden;
5. kans op realisatie (middelen en mogelijkheid tot verwerving).

BIJLAGE 5B SOORTENBESCHERMING

Bestaande situatie en autonome ontwikkeling

In het MER moeten de in het studiegebied voorkomende doelsoorten²⁴ worden beschreven die worden beïnvloed door de voorgenomen activiteit en alternatieven. In sommige situaties kan worden volstaan met een gemotiveerde selectie van de voorkomende doelsoorten. Prioritaire²⁵ en kwalificerende soorten²⁶ moeten deel uitmaken van deze selectie.

Informatie over de doelsoort/kwalificerende soort/prioritaire soort:

- de mate van bescherming (Nederlandse en internationale wet- en regelgeving). *Deze informatie is nodig om indien mogelijk de gevolgen voor de populatie te kunnen toetsen;*
- de mate van bedreiging van de doelsoort in Nederland. Voor het bepalen van de mate van bedreiging wordt gebruik gemaakt van de Rode Lijsten. *Deze informatie is nodig om de ernst van de potentiële gevolgen (voor een populatie) te kunnen bepalen;*
- voor dieren het voorkomen van het aantal individuen/paren per ecologisch netwerk, verdeeld over de deelgebieden. Indien onbekend: de oppervlakte van de leefgebieden van een netwerk;
- voor planten de oppervlakte van de standplaats;

Informatie over de (meta)populatie²⁷ van de doelsoort (alleen voor die doelsoorten waarover wetenschappelijke gegevens beschikbaar zijn):

- betekenis van deze populatie voor het behoud van de soort in Nederland;
- mate waarin deze metapopulatie of het leefgebied duurzaam is, dan wel duurzame condities biedt;
- grootte, verspreiding en dichtheid van de (meta)populatie in het studiegebied of oppervlakte van het leefgebied van de (meta)populatie dat tot een ecologisch netwerk kan worden gerekend.

Voor het beschrijven van de autonome ontwikkeling kan voor dieren gebruik worden gemaakt van de verandering van het aantal individuen/paren of de populatiegrootte over de afgelopen jaren (historische trend). Voor planten kan de verandering in standplaatsoppervlakte worden gebruikt.

Milieugevolgen

Voor elke (geselecteerde) doelsoort/kwalificerende soort/prioritaire soort moet worden aangegeven:

voor dieren:

- verandering van het aantal individuen/paren;
- verandering van de omvang van het leefgebied; wanneer relevant per functie aangeven in hoeverre er sprake is van het optreden van ernstige gevolgen; houd rekening met het optreden van cumulatie²⁸.

²⁴ In het Handboek Natuurdoeltypen; bijlage 3 (LNV, 2001) staan alle doelsoorten.

²⁵ Habitat- en vogelrichtlijngebieden zijn geselecteerd op grond van het voorkomen van bepaalde natuurlijke habitats en soorten. Een deel hiervan is aangeduid als prioritaire habitat of soort omdat de EU voor de instandhouding hiervan een bijzondere verantwoordelijkheid draagt. Deze prioritaire typen natuurlijke habitats en soorten zijn respectievelijk in bijlage I en II van de Habitatrictlijn met een sterretje (*) gemerkt. Bij mogelijke aantasting hiervan dient ontheffing te worden aangevraagd bij de Europese Commissie. Alle prioritaire soorten zijn ook doelsoort. Voor hele tekst van de Habitatrictlijn en bijlagen zie: www.europa.eu.int/comm/environment/nature/legis.htm

²⁶ Kwalificerende soorten en prioritaire soorten alleen in het geval van Vogelrichtlijn- en Habitatrictlijngebieden.

²⁷ Een soort bestaat uit een groot aantal individuen die in het algemeen samenleven in een metapopulatie. Een metapopulatie bestaat uit een aantal deelpopulaties die onderling met elkaar zijn verbonden waardoor uitwisseling mogelijk is. Deze metapopulatie leeft in Nederland in het algemeen in een ecologisch netwerk van grotere en kleinere gebieden die onderling met elkaar zijn verbonden.

voor planten:

- verandering van de grootte van het verspreidingsgebied. Deze wordt bepaald door de abiotische omstandigheden die door het voornemen gewijzigd kunnen worden. Inzicht in de verandering van de abiotische omstandigheden dient als eerste gegeven te worden;
- in hoeverre er sprake is van het optreden van ernstige gevolgen.

Voor de doelsoorten (dieren)/kwalificerende soort/prioritaire soort waarover wetenschappelijke informatie op populatieniveau beschikbaar is moet het volgende worden aangegeven.

Indien de gevraagde informatie onder optie 1 ontbreekt dan kan optie 2 worden toegepast:

Optie 1, de kans op het verdwijnen of uitsterven van een (meta)populatie in het studiegebied. Dit kan kwalitatief worden beoordeeld. Indien die kans zeer groot is zal ook voor de populatie(s) waarmee uitwisseling plaatsvindt een inschatting moeten worden gemaakt van deze kans. Indien er een kans bestaat op verdwijnen of uitsterven moet worden aangegeven wat dit betekent voor het behoud van de soort in Nederland.

Optie 2, de mate van aantasting van de oppervlakte van het ecologisch netwerk, en een inschatting van de gevolgen hiervan voor het voortbestaan van duurzame condities van het ecologisch netwerk van de populatie.

Daarnaast is het te overwegen – maar dit is niet verplicht – om alle informatie die nodig is voor een ontheffingsaanvraag op grond van de Flora- en faunawet (Ffw), ook op te nemen in het MER en de aangeleverde informatie op correctheid te laten beoordelen door de Commissie.

Indien ontheffing moet worden aangevraagd en er is besloten dat dit onderdeel van het MER wordt dan geldt het volgende: iedere in het plangebied voorkomende beschermde soort moet worden genoemd en per soort moet worden aangegeven wat de gevolgen zullen zijn. In geval van een ontheffingsaanvraag kan er dus niet met doelsoorten of een selectie hiervan worden gewerkt. De gevraagde informatie bestaat uit:

1. Welke beschermde planten- en diersoorten op grond van de Ffw komen in en nabij het plangebied voor?
2. Leidt het realiseren van het voornemen tot handelingen die strijdig zijn met de verbodsbepalingen van de Ffw betreffende planten en/of dieren?
3. Kan het plan zodanig aangepast worden dat dergelijke verboden handelingen niet worden gepleegd?
4. Is om het plan te kunnen uitvoeren een ontheffing op grond van art. 75 van de Ffw vereist?
5. Ontheffing kan worden verleend, indien:
 - er geen andere bevredigende oplossing bestaat (reëel alternatief) en;
 - sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu gunstige effecten, en;
 - geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

²⁸ Cumulatie: elke ingreep in een Vogelrichtlijn- of Habitatrichtlijngebied dient in combinatie met andere activiteiten te worden getoetst. Indien hiervan sprake kan zijn dient de initiatiefnemer aan te tonen dat er ook door cumulatie geen significante gevolgen zullen optreden.

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Landinrichting Peize

Binnen het Landinrichtingsproject Peize gelegen in de gemeente Noordenveld en gemeente Tynaarlo worden maatregelen beoogd op het gebied van landbouw, natuur en waterberging. Voor dit gebied wordt een Raamplan opgesteld door de hiervoor ingestelde landinrichtingscommissie. De uitvoering zal daarna in modules plaatsvinden. De provincie Drenthe is bevoegd gezag voor dit besluit. Aangezien voorzien wordt dat meer dan 500 hectare van functie wijzigt, wordt de procedure van de milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen.

Daarnaast wordt er waterberging voorzien in het aangrenzende Landinrichtingsgebied Roden-Norg, gemeente Noordenveld. Het op te stellen milieueffectrapport (MER) dient tevens voor het nieuwe bestemmingsplan buitengebied waarvoor de gemeenteraad van Noordenveld bevoegd gezag is.

De initiatiefnemer van de startnotitie is Gedeputeerde Staten van Drenthe. Voor het MER zullen de landinrichtingscommissie Peize en het waterschap Noorderzijlvest de initiatiefnemer zijn.

ISBN 90-421-1467-3